

5.3 Laiškas pasakos herojui

Apie dvylika brolių, juodvarniais lakstančių

<...>

Šit tiktai vakars – tuoj ir išgirdo: juodvarniai sukranksėjo, nusileido ir suėjo žmonėmis į trobą. Visi džiaugiasi, kad pataisytos lovos ir padėti visiems marškiniai su kelinėmis. Visi apsisaitė, eina valgyti – žiūri, kad jų duona nuraikyta. Vyresnysis sako:

– Lovas ir mus pačius aptaisė, bet kad duonos trūksta, tai negerai. Nu, bet ką padarysi!

Pernakvojo, rytą atsikėlė, išėjo, sukranksėjo ir nulėkė sau. Ji atsikėlė iš savo palovio ir vaikščioja po vidų ir laukia. Išėjo laukan – ant kalno visur miela, gražu. Bet vakarop ir vėl ėmė norėti valgyti. Eina prie staliukų – teip pat besą kepalėliai duonos. Ši vėl po riekelę atsiraikydama suvalgė ir vėl palindo po mažojo brolio lovele ir atsigulė.

Vakare ir vėl ėmė juodvarniai kranksėti, ir suėjo trobon visi broliai. Vyresnysis sako:

– Matai, ir vėl duona suvalgyta. Jau kas nors pas mus yra negeras įsimetęs. Dabar da nieko nedarysiu, bet jei trečią dieną teip pat bus, tai nors visą kalną sugriausiu, vienok turėsiu atrasti, kas čia mums teip daro.

Mergaitė gulėdama nusigando, rūpinasi, kas čia galėtų būti. Nu, pavalgę visi atsigulė, bet ši nebeužmiega ir nebeužmiega. Jau visi broliai šnarpščia ir krankia, ji ir nebeiškentė: ėmė savo jaunesnįjį brolių budinti, ėmė su ranka už kojos kuštinti. Tas klausia:

– Kas čia?

Ši tylom atsakė:

– Aš, brolaiti, jūsų sesuo. Atėjau, susiieškojau, bet kad brolis pyksta, barasi, ką aš dabar darysiu?

Brolis sako:

– Nu, ką dabar daryti. Būk kaip buvus, rytoj pamatysime.

Ant rytojaus sukilo visi broliai, jau taisos eiti sau laukan, mažasis ir ėmė sakyti:

– Nu, brolau, vakar žadėjai ardyti, versti kalną. Kad rastum kokį giminaitį ar seserį, ką gi tad darytum?

Vyresnysis jo brolis sako:

– Aha! Tai matau, kad tu jau žinai, kas čion yra! Nu, tai pasakyk kas!

Šis, atidengęs paklodę, sako:

– Lįsk, sesaite, laukan, kaip jau bus, teip.

Daugiau vyresnysis brolis sako:

– Kad tu būtum iškentus namie da vienus metus, tai būtum mūsų sulaukus, o dabar, sesaite, tai reikės mums ir tau vargti vėl dvylika metų. Jei iškentėsi niekur nieko nešnekėjus per tiek metų, tai dar pasimatysime.

Teip pasakęs, liepė sėstis sau ant nugaros, ir pasivertė visi į juodvarnius ir nulėkė. Juodvarnis nunešė seserį į didelę girią ir pasodino ant eglės viršūnės, atsisveikino ir paliko. Tai daugiau ji ten sėdėjo, sėdėjo, net drabužius nusėdėjo!

Į tą girią atėjo medžiodami karalaitis su savo dvariškiais ir ponais. Tuoį patį ėmė loti šunes, žiūrėdami į tą medį, kur ji sėdi. Apstojo ją šauliai ir varovai, mato, kad žmogystė. Šiaip kalbina, teip kalbina – nieko nesako. Atėjo ir pats karalaitis, ir tas šneka, bet kaip nieko, teip nieko neatsako. Šaukia lipti laukan, gandina nušausią, bet ji nieko ir nieko, tyli ir tyli ir tyli. Daugiau karalaitis savo tarnui sako:

– Lipk, iškelki laukan, pamatysime, kas gi ten yra.

Tas įlipo. Ši rodo – sako: „Aš esmi plika“. Tas, išlipęs laukan, pasakė karalaičiui, kad medyje esant jauna, graži moteriškė, tiktai kad plika, reikalaujant drabužių. Užnešė jai drabužius, ir išlipo ji laukan. Tam karalaičiui teip patiko, kad jis kitos niekada nebenorėjo nė matyti. Parsivedęs namo, pasisakė savo tėvams, kad norįs ją vesti sau per pačią. Tėvai nenorėjo jam leisti, kad ji nieko nekalba. Bet jis sako:

– Gal ji kokia pakūtninkė? Kaip išsipakūtavos, ir pradės šnekėti.

Tėvai ir leido. Daugiau jis vedė ją ir gyveno.

Po kokių metų ponas Dievas davė jiems sūnų, bet karalaičio tuokart nebuvo namie, o per bobaitę buvo parvežta jos pamotė, toji pati ragana, kuri jos teip nekentė. Toji ragana vaikelį išmetė laukan, o sugriebus kur šuniuką ir rodo visiems:

– Žiūrėkite, koks jos vaikas!

Teip karalaičio tėvai ir sako:

– Jau kad ji būtų geras žmogus, tai ir kalbėtų... Kasžin, kas ji tokia yra. Gerai mes jam sakėme, kad neimtų jos.

Parašė jos vyrui raštą, kad teip ir teip, gimęs toks ir toks, ką reikia gimdyvei daryti? Tada jos vyras, karalaitis, parašė, kad jai nieks nieko nedarytų, kol jis namo parkils: jis pats žinosiąs, ką padaryti. Parkilęs jis nieko nebežino: jam teip graži, teip graži, teip patinka, kad jam nė galvon nebeateina ją nužudyti, ir vėl jisai gyvena su ja.

Pagyvenus kokius metus, ponas Dievas duoda jiems kitą sūnų. Karalaičio teip pat nebuvo namie, ir vėla jos motė, ragana, buvo per bobutę. Vaikelį ji išmetė laukan, pakišo kačiuką ir rodo visiems:

– Žiūrėkite, kas dabar!

Visi stebėjosi, ir tėvai nurašė sūnui raštą. Sūnus vėl parašė namo, kad nieks jai nieko nedarytų be jo paties. Ir jis, vėl parkilęs namo, jai nieko nebedaro: pati labai graži, patinka jam. Sako ir tėvams, kad da toliaus žiūrėsiaš.

Ir vėl po kokio laiko, nėsant namie, gimsta jam trečias sūnus. Ta pati bobaitė, ragana, jos pamotė, vėl išmeta sūnų laukan ir rodo visiems būk gimusį iš jos šuniuką. Tėvai nebesitveria, rašo jam ko greičiausiai skubintis namo ir daryti jai ar šiokį, ar tokį galą. Jis parkilo namo. Jam baisiai gaila, bet, nebegalėdams liautis ir nežinodams, ką čia bereiktų daryti, sako:

– Žinokitės, darykite, kaip jūs norite. Aš nė pats nebežinau, kuo ji kalta, kas ji tokia yra. Teistojai apkaltino ją, sako reikiant kaip raganą sudeginti. Ir sukrovė didelį laužą ir uždegė, bet užėjo didelis lietus ir užlijo ugnį. Nu, ir vėl jie liepė privežti sausų medžių. O jau visai baigiasi dvyliktieji metai, tiktai vienos valandos tereikia, tuoj bus ir broliai. Kaip tiktai ėmė kurti iš antro karto ugnį ir pradėjo imtis liepsna, šitai atlekia dvylika juodvarnių, atlekia ir leidžiasi. Tuoj nusileido pirmasis ir vedasi rankoj trejų metų sūnelį. Nusileido antrasis ir nešasi sūnelį antrų metų. Trečiasis nusileidęs nešasi mažutį, da vystyklusose, ką tiktai gimusį vaikelį. Tuoj visi sušuko:

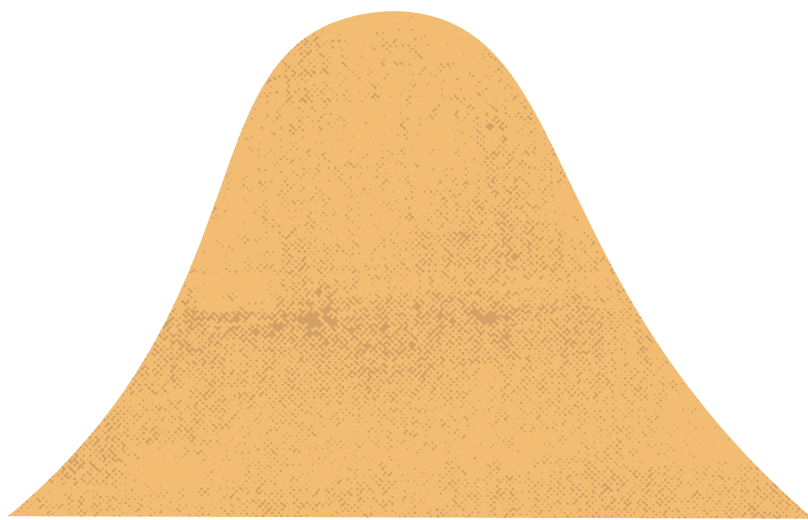
– Ką jūs čia dirbate? Kam jūs tą nekaltą mūsų seserį norit nužudyti? Meskite ant ugnies pamotę, raganą! Šitai mūsų sesers sūneliai.

Beregint pamotę, raganą, užrito ant ugnies. Broliai tuoj pasisveikino su savo seseria ir su savo svainiu, karalaičiu. Ir pasakė jie, kad kaip tik gimusius vaikučius ji išmetus laukan, tai jie tuoj pasiėmė pas save ir auginę.

Karalius pakėlė didelį pokylį. Ir aš ten buvau, ir aš daug mačiau. Ir aš ten valgiau ir gėriau, per barzdą varvėjo, burnoj neturėjau.

Iš Jono Basanavičius kn. „Lietuviškos pasakos įvairios“ (2 t.)

- 1. Perskaitykite pasakos „Apie dvylika brolių, juodvarniais lakstančių“ tęsinį.**
- 2. Aptarkite pasakos siužetą. Prisiminkite anksčiau skaitytą pirmąją pasakos dalį (pamoka 5.1). Įvardykite ir užrašykite pasakos užuomazgą, kulminaciją ir atomazgą.**

5.3 Laiškas pasakos herojui

3. Užpildykite skaitymo kortelę.

SKAITAU PASAKĄ

Pasakos pavadinimas: _____

Pasakos autorius: _____

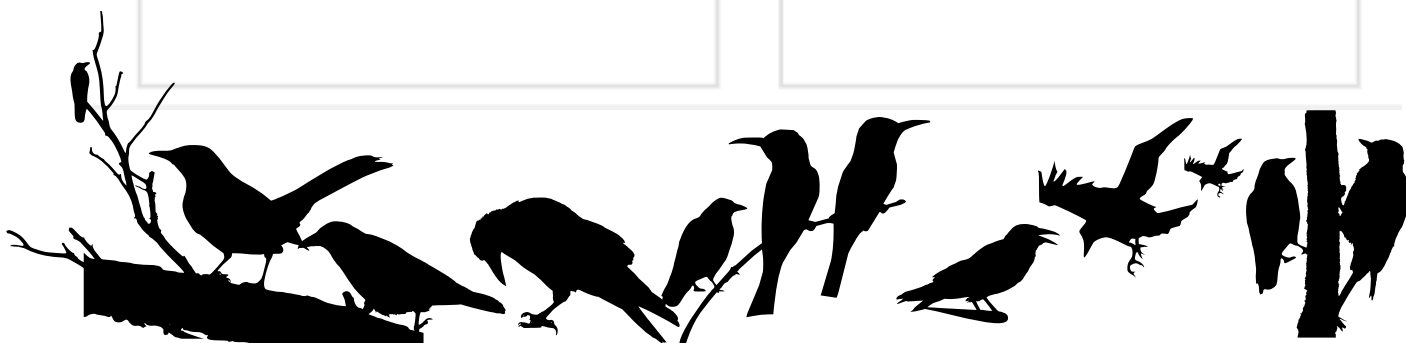
Teksto žanras: _____

Pasakos siužetas:

Pagrindiniai veikėjai:

Nauji žodžiai:

Ko moko ši pasaka:

5.3 Laiškas pasakos herojui

4. Perskaitykite Rasos laišką Eglei žalčių karalienei. Susipažinkite ir paašškinkite, kaip kuriamas laiškas.

Data rašoma dešiniajame viršutiniame kampe.

Pradžioje pasisveikinama ir kreipiamasi į adresatą.

Pirmoje pastraipoje pasidomima adresatu.

Antroje pastraipoje dalinamasi prisiminimais, užduodami klausimai.

Trečioje pastraipoje dalinamasi jausmais.

Paskutinėje pastraipoje prašoma atsakymo, ko nors palinkima.

Atsisveikinama, pasirašoma.

5.3 Laiškas pasakos herojui

5. Pasirinkite vieną personažą iš lietuvių liaudies pasakos „Apie dvylika brolių, juodvarniais lakstančių“ ir parašykite jam (-ai) laišką. Kad būtų lengviau rašyti, dar kartą perskaitykite pasaką nuo pradžios iki pabaigos, jei reikia, pasirašykite planą. Nepamirškite laikytis laiško struktūros.

